

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A Magyarországon kívülről:
 Egy évre... 18 kor.
 Hármas évre... 48 kor.
 Két évre... 32 kor.
 Egy évre... 20 kor.
 Hármas évre... 60 kor.
 Két évre... 40 kor.
 Vidéki postán küldve:
 Egy évre... 24 kor.
 Hármas évre... 72 kor.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Közzététel minden nap a délutáni 4 óráig.

Bejelentés és kiadványok: Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség háziratai visszaküldés vagy megrendelés nem vállalunk.

Előfizetések és hirdetések a kiadványváltások intézkedései.

Egyes adatok ára 2 pengő.

NAGYVÁRAD, augusztus 22.

A jólelkű hitelező.

Itt történt a nagyváradai törvényszéki palota folyosóján azon a részen, ahol a városi járásbíró hivatala van, nem is olyan régen, alig van egy hete még.

Első tekintetre apró dolognak, kicsiségnek látszik, holott nagyon figyelemre méltó jelenség, értékes adat annak manipulációjának, gonosz furfangnak a megvilágítására, melylyel az együgyű, gyámoltalan, nem eléggé óvatos falusi népre ráveti magát a kapzsi telhetetlenség, hogy kiforgatván mindenéből, olykor még a korábban elég jó módu gazdákat is rabszolgáivá tegye.

Igen, rabszolgáivá, mert hacsak ki nem költözik a faluból, ahol született, gyermekéveit eltöltötte, családot alapított, olyik meg is öregedett tán, kénytelen nyomorult bérért napszámosnak, béresnek beszegődni azuzsoráshoz, ki kótya-vetyén potom áron lassanként az egész halárt elszedvén a falu népének lába alól, dölyfős zsarnokává lesz azoknak, kiktől sokszor szinte koldulta a falatot, mikor ott meglepedett.

Ime az eset:

Perköltségért perelt egy helybeli ügyvéd egy vidéki jámbor oláh atyafit. A bíróság kitzúta a sommás tárgyalás ha-

tárnapját s megidézte alperest is, a ki nem is maradt el a tárgyalásról.

Az ügyvéd segédjét tárgyalás előtt az alperes kérte, adna még haladékot, megfizet emberséggel, csak ne szaporítsa a költségeket.

— Hat év óta fennáll már a követelés, több ízben kapott azóta haladékot, még sem fizetett. Három háza volt, most már csak egy van, hova lett a másik kettő? Fizesse ki a tőke tartozását s a költségeket elengedem.

— Fizetném én, Uram, de mikor nincs miből? S nagy áradozással adta elő, mi minden csapás érte az idén, a mi miatt fizetni nem tud.

A közelből egy ember élénk érdeklődéssel kísért e párbeszédet, s mikor észrevette, hogy az ügyvéd segédje nem tágit, hirtelen a beszélgetők közé lépett és felajánlotta, hogy ő ki fogja fizetni az alperes tartozását. Ő ismeri az alperest, falujabéli gazda, tudja hogy nála nem fog oda veszni pénze. Kötelezvényt ad róla s majd ha pénze lesz, megfizeti, ily módon legalább elkerüli a perköltségeket.

A fiatal ügyvédbojtár fürkésző tekintettel végig mérte az ajánlattevőt. Félre ismerhetlen keleti típus, arczán a szánakodás leplezett kinyomatával, csak a szeme mélyén lobogott alig észrevehetőleg a kapzsi birvágy bünös lángja. Az alperes falujából való boltos volt. Ott ólálkodott, settenkedett a folyosón. Ki

tudja, mi dologban járt oda fönn? De hogy még itt is felhasználta volna a kínálkozó alkalmat, bizonyoságra, amit megbízható információk alapján elmondottam.

Az ügyvéd segédje nem sok jót nézett ki az alattomos emberből, erélyesen visszautasította az ajánlatot. És a boltos mentegetődzve, alázatos bocsánatkérés mellett elkullogott.

A történeti igazság kedvéért megjegyzem, hogy az alperesnél volt pénz, mert a tárgyaláson az utolsó fillérig kifizette tartozását. A bíróságtól eljövét aztán elárulta az ügyvédjelöltnek, hogy az ajánlattevő veszedelmes ember, a ki szívesen ad kölcsön, de kötvényt vesz róla, betábláztatja a kölcsön vevő birtokára s kamat fejében használja a birtokot, míg a kölcsönt vissza nem fizetik.

Ime egy megtörtént tény. Itéljen felele a nagy közönség, s piruljanak el miatta — mert van okuk reá — azok, akiknek gondviselésére a nép jóléte bizva van. Talán ha olvassák, megmozdul lelkiismeretük s elvégre rászánják magukat arra az életmentő munkára, a melyet megkíván a falusi nép jóléte kiszípolozói ellen.

... y ... s.

Prohászka Amerikában.

Mialatt a tengeren túli magyarok lelkesedve várják a nemzet büszkeségének Apponyi Albert grófnak és a már elindult magyar képviselőknek megérkezését — azalatt a magyar

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A lappok földjén.

Írta: Báthori Ferencz.

Junius hó végén észak felé vettem utamat, hogy az Északi Jeges-tenger partvidékein elszórva tengődő lapp atyáknak meglátogatásam. Mivel az út egyrészt már ezelőtt két évvel megtettem, uyszólva meg se állottam egészen Vardöig. A földteke e legészakibb, egészen fából épült városkáját, melynek utcáin több a madzagon csüngő hal, mint amennyi házáinak száma — talán szintén elkerülöm, hogyha egy magyar csillagász és nyelvűdős: Sajnovits János emelke nem vonz e városba, a ki ezelőtt mintegy 131 évvel két évet töltött e rideg városkában, hogy a Vénus csillag megfigyelésén kívül, a lappok nyelvét is tanulmányozhassa. E városkában, melyben elviselhetetlen az erős, mindent átható hal szag, két évet tölteni, valóban páratlan türelemre vallhatott. Nekem két óra is untig elég volt, s azért

miután megnéztem azon helyet, ahonnan Nansen, a hátor krisztianiai professor, az északi-sark felé indította az oly híressé vált «Fram» gőzhajót, s mintán bucsut vettem utitársam Ayaba, tokioi fiatal tudóstól, a ki, míg hazájában ágyuk dörögnek, az Északi Jeges-tenger halait tanulmányozza, ismét tovább mentem, hogy különösen a Varanger-fjord és a Tana folyó partjain élő lappok nyelvét s szokásait tanulmányozza sam.

A Varanger-fjord partjain egymástól nagy távolságban levő falucskák között Naessey azon hely, a hol először van alkalmunk, hogy a lappok életmódját alaposabban megismerhesük. Azok, akik a lappokat csak a Nordkapig utazók leírásából ismerik, nem szerezhetnek hű képet a lapp viszonyokról. Azon nehány, sátor alatt élő svéd-lapp életmódjából, a kik nyáron ugy szólva bámolni vetődnek Tromsö városába, hogy ott a rénszarvas bőréből és csontjaiból készített apróságokat jó pénzen eladhasák az utasnak, épen nem lehet következtetnünk az összes lappokra. A nyáron Tromsöben élő lappoknak csupán ruházatát lehet megismerni

— a mi bizony nem nagyon telveles — de igazi életmódjukat csak állandó tartózkodási helyükön láthatjuk a maga valóságában.

A norvég vagy halász-lapp kütörben is sokban különbözik a svéd- vagy más szóval hegyi lapptól. Míg a hegyi lappnak alig van állandó lakása, hanem ott üti fel sátorát, ahol jónak látja, addig a halász-lappok, a kik leginkább tengerek vagy folyók közelében élnek, állandóan egy helyen laknak. Bizony e lakások is elég primitívek. Ha például valaki az előbb említett Naessey kunyhóit meglátja, nem is gondolhatná, hogy azok emberi lakások, hanem egy üveg ablak, s a tetőből kinyúló s örökösen füstölő csökmény nem sejtetné vele. Ez alakatlan s gyepel teljesen benőtt kunyhók ajtaja legnagyobb részt olyan alacsony, hogy csak bujva juthat beléjük az ember. Az első kunyhóban, amelybe bebujtam, három öreg asszony üldögélt a földön. Az egyik a tűznél kotyvasztott valamit, a második valami ruhafélét varrt, s közbe-közbe ránczos arczán sodorgatta a fonalat, a harmadik pedig bocskorát foltozta.

Azt gondoltam, hogy midőn «Buore baive»

A szülők b. figyelmébe!

leány és fiu **fehérneműek**
Iskolai idényre bármely intézet előírása szerint, mérték után is készíthet.

Teléfono sz. 76.

Vidéki megrendelések 10 koronán fölül hármentve küldetnek. Meg nem foglalt árut becsorítunk, vagy a pénzt visszaadjuk.

Továbbá Carlsbadi Czipők, Csizmák, Galocsnik, Kalapok, Sapkák, Ingek, Gallérok, Kézleők, Lábravalók, Nyakkendők, Keztyűk, Harisnyák, Zsebkendők, Inggombok, Pénztárczák, Fésűk, Kefék, Szappanok, Esőernyők, Téli alsó Ingek, Nadrágok Gamáslik, Törülközők, Szalmazsákok, Ágy- és Paplan Lepedők, Gyapju Takarók, Chiffonok, Vászna, Crettonok, Barchetek, Béléssaruk stb. feltűnő olcsó árak mellett:

PÁRRY TESTVEREK nagyáruházában Nagyvárad, Fő-utca.

Előre megmondjuk, hogy itt minden áru és legelőbb bevásárlási hely!

katholicizmusnak kiváló bajnoka, *Prohászka Ottokár* egyetemi tanár, hirneves egyházi szónok és két derék paplarsa *Izsóf Alajos*, a zászlónk szerkesztője és *Sebők Imre* budapesti hittanár, kik július 12-én indultak el Amerikába, már hetek óta fáradoznak azon, hogy az amerikai magyar katolikusokat megerősítsék hitükben és a magyar hazához való szeretetben.

Prohászka és társai tizenhat napi fáradságos utazás után a Cunard Line „Pannonia” nevű hajóján múlt hó 28-án érkezett a new-yorki kikötőbe, hol a new-yorki magyarság szépszámu képviselője fogadta őket, élén *Böhm Károly* clevelandi, *Dénes Ferencz* new-yorki, *Osaba Gy.* bridgeporti, *Messerschmiedt Géza* és *Haitinger Imre* passaic magyar plébánosokkal.

Az amerikai magyar papok testvéri szeretettel üdvözölték a három vendéget és nagy szolgálatkészséggel iparkodtak őket a megérkezés és kiszállás ezer baján átsegíteni s aztán valóságos diadalmenetben vitték mindhármukat a new-yorki plébániára.

New-Yorkban a társaság három napig élvezte a plébános vendégszeretetét s ezen idő alatt teljesen kipihenték a tengeri ut fáradalmait, s alig hogy megnézték a világvárost, már ismét fáradságos utra keltek. Az amerikai magyar katolicizmus vezérfiai ugyanis a három kiváló magyar papot felkérték, miszerint a magyarok városokban tarisanak népmisliót. Legelső újuk *Buffalon* keresztül *Clevelandba* vitte őket, hol, mit tudjuk, az Amerikában lakó magyarság zöme megtelepedett s hol egész magyar városrész van, közepén szép templomával, hol jövetelük hírére, bár rögtönzött, de oly fényes fogadást rendeztek számukra, hogy a három szerény pap alig tudott a szeretet és tiszteletteljes öröm hangos megnyilatkozásaitól szabadulni.

Augusztus 5-én a buffalói hajóval reggel érkeztek meg *Clevelandba*, hol akkora a legtávolabbi magyar telepek papjai is jelen volt, s a parton nagyszámu magyar egyesületek képviselőivel fogadták *Prohászka* és társait. Havi Boldogasszony ünnepe lévén, a kikötőből egyenesen a magyar katolikus templomba ment az egész nagy társaság, hol a három missionárius szent misét mondott, dr. *Prohászka* pedig a nála megszokott szónoki lendülettel meg-

kezdte a tengerentuli első szent beszédét. Szavai gyújtottak s a zsufolásig megtelt templomban könnyezett a magyarság, mikor *Prohászka* kijelentette, hogy ő és társai bár nincsenek kiküldve, de eljöttek, mint hit- és honfitársak és üdvözletet, meleg szeretetet hoztak hazulról és azt óhajtja, hogy a magyar katolicizmus nevében testvéri hévvel szorilhassák keblükre a hazától távol is magyar sziveket és hittük igazában megerősödött lelkeket.

Prohászka ezen beszédében valósággal a magyar katolicizmus keblére ölelte az amerikai magyarságot, mely azóta erősbödik, azóta gyarapodik, mióta a világvásár forgatagából kiemelkedve, a katolikus társadalom felé fejlődik.

A három pap amerikai missiója ezen szent beszéddel kezdődött meg, ezen időtől kezdve külön a lányok, külön a fiúk részére tartottak szent beszédet, azután gyóntattak és áldoztattak folyton, mert *Cleveland* minden magyar egyesülete első akart lenni előttük.

Az ünnepet követő vasárnap a három vendéget valóságos fejedelmi pompával ünnepelték. Délután 10 órakor az összes egyesületek egymás után zászlókkal és zenekarral vonultak fel a plébánia elé, hol a magyar missionáriusokat zajosan megéljenezve adtak örömüknek kifejezést, majd úgy díszben a templomba vonultak misére és szentbeszédre. Délután a litánia után az iskola nagytermében gyülekezett a clevelandi magyarság színe-java és többen szép beszédeket mondottak a vendégek üdvözlésére, nyolc kis leány pedig hatalmas és nemzetiszínű szalaggal díszített csokrot adott át az ünnepelteknek.

Prohászka és társai a szép missiókat az összes amerikai magyar telepekre kiterjesztették és fáradságot nem ismerő buzgalommal fáradságok az újvilágban egész jövő hó 3-ig, mikor *Bridgeportban* az ottani katolikus magyar templom felszentelésénél dr. *Prohászka* mond még szentbeszédet s aztán hazafelé vitorláznak, megtelve sok-sok tapasztalattal és szíves üdvözlöket hozva Magyarországra.

A missionáriusokat hívó magyar katolikusok telepei azonban az Egyesült Államokban és *Canadában* oly távol esnek egymástól, hogy egyiküknek valószínűleg még egész szeptemberben ott kell maradnia, hogy bevégezhesse a nagy munkát.

A keletázsiai háboru.

Ansancsan bevétele.

Tokio, aug. 22. Nodzu csapatai 19-én foglalták el *Ansancsan*-t. A Csancsan felé tett látszólagos visszavonulással sihertült megtéveszteti az orosz hadtesteket, melyek nyomban az elhagyott pozíciók elfoglalására siettek. A város előtt csatározások voltak. *Ansancsan* megerősítését megkezdtük. Az ellenség mindenfelől gyorsan vonul vissza *Liaojang* felé.

Rückwärtskonzentrirung.

London, aug. 22. Az oroszok visszavonulása nem megy végbe rendben. A táborban nagy a fejtelenség. Az orosz fegyvernemek — mint egy csífi távirat jelenti — csaknem összekeverednek. Azt hiszik, nagy katasztrófát fog okozni az általános fejtelenség. *Liaojang* túl van zsufolva rendetlenül retiráló csapatokkal. A kavarodás óriási. A *Taisze* folyón az egyik hír szerint hat hidon menekülnek visszafelé az orosz csapatok. A hidak körül nagy a torlás, melyben sokan vesztik el az életüket.

Tokió, aug. 22. Nodzu és Oku erősen szorítják északra az orosz csapatokat. *Kuroki* beékelte seregének legjavát *Mukden* és *Liaojang* közé. A visszavonulás útját *Mukden*-be elvágta. *Kuropatkin* döntő ütközetre fogják szorítani, különben csapatai hátsó részét elvágják tőle. Itt az a hír van elterjedve, hogy *Kuropatkin* hordszéken viteti magát. Allítólag a klíma egészen betegé tette. Az orosz sereget ez az eset egészen demoralizálta. Általában nagyon nyomott az orosz csapatok kedve. Csapataink hangulata kitűnő. A folytonos eső nem hátráltatja hadvonalaink előbbretolását. Műveleteink szünet nélkül haladnak előre.

A csár rendelete.

Pétervár, aug. 22. Az általános mozgósítással és az orosz főtisztek kivezélynélésével egyidejűleg titkos csári ukáz került nyilvánosságra, melyet még márczius 16-ikán közöltek az össze csapatparancsnokságokkal. A titkos rendeletet a *Stuttgartban* megjelenő „*Osvobodenje*” pattantotta ki a napokban. Szigoruan megtiltja a zsidó katonáknak héber betűs levelek küldését. Az ily levelek azonnal a hadosztály-parancsnoknak adandók át és egyáltalán

(jó napot) kívánok, bámulva állanak fel helyükről.

Azonban csalódtam, mert soha még nagyobb közönyt ez életben nem tapasztalhattam. Mintegy két óra hozzat közöttük, anélkül, hogy helyükről megmozdultak volna, vagy hogy akár hozzám, akár egymáshoz csak egy árva szót is szólottak volna. De végre az egyik, aki folyton sodorta arczán a fonalat, s aki nyilván megunt már hallgatni sok beszédemet, anélkül, hogy feltekintett volna, e szavakat mormogta magában: „*Mana oudébl*.” Még ha nem is foglalkoztam volna olyan sokáig nyelvükkel, meg kellett volna értenem, hogy ez én nekem szól, s azt teszi: „*Menj odébb!*” A tegezést különben nem szabad sértésnek venni, a lapp nyelv nem ismer a megszólításban semmi különbséget s azért a lapp mindenkivel csak is per „don” (te) beszél. Hallgatásukkal sem akartak sérteni, a lappnak egyik fősajátsága a hallgatás. Ha maguk közt vannak órákig elölgélnék, elbábrálgatnak, anélkül, hogy egymáshoz egy szót szólnának. A sok beszéd meg valósággal terhükre van. Ebből magyarázható meg, hogy „*odébb*” küldtek. Különben napokat is eltöltöttem így közöttük,

anélkül, hogy a legtöbb kunyhóban csak azt is kérdezték volna, hogy mit akarok. Hiába mondtam el nekik, hogy messze földről jöttem s a nyelvüket akarom tanulni, rá sem igen hederítettek, legföllebb a vállát rángatta egyik vagy a másik, mintha azt akarná vele kifejezni: „*Bánom is én, akárhonnan jöttél!*”

Azonban a *Tana*-folyó mellékén már egészen másféle lappokat találtam. Ha bementem kunyhóikba, nagyon meglepődtek, de a mikor elmondtam, hogy ki vagyok és hogy mit akarok, barátságosan mosolyogtak reám, de helyről meg nem mozdult egy sem. Pedig a lappok általában nagyon is vendégszeretők. Alig megy be az utas itt olyan kunyhóba, a hol meg ne kínálnák. A hal és aludtjei, — a melyek főtáplálékukat teszik, mindig elég bőven van készletben náluk.

Mikor bementem egy-egy ilyen kunyhóba, előbbem tették egy rocska félelben az aludtjet, de még annyit se mondtak hogy „*Egyél!*” Persze az éhes utas így is megérti, mit jelent ez nála.

Ujabb időben a kávé kezd nagyon elterjedni náluk, sőt mondhatni, hogy aránylag kevés helyen fogyasztanak el annyi sok kávé, mint

épen itt a messze északon. Ha a lapp munka közben ki-fárad, bemegy kunyhójába s jót iszik a nagy kávé fazékból, s úgy folytatja tovább munkáját. Kévéházak természetesen nincsenek, mint délen, de találtam mégis olyan helyeket is, a hol vasárnap délután kávé is kaphatni.

Inkább a kíváncsiság, mint a kávé vágya vonzott, hogy egy ilyen lappokkal zsufolásig megtelt deszka házba bemenjek. A két csésze kávéért, amelyet egy lappal itattam meg, kerék szám 5 „*öré*”-t fizettem, mely a legpontosabb számítás szerint is 3 és egynegyed krt tesz ki. Soha még ilyen olcsón kávé nem fizettem! Míddön pedig távozásomkor 5 öre borralalót nyomtam a kávéhozó markába, dühös pillantásokat vetett rám, azt vélvén, hogy talán meg akarom vesztegetni. Miféle kultúra, ahol még a borralalót sem ismerik.

A lapp különben igen józan életű nép s talán ennek tulajdonítható, hogy oly hosszú életkorúak. Daczára, hogy a legtöbb lapp kunyhó belseje tisztaság tekintetében épen nem mondható mintaszertűnek, mégis igen sok olyan 80 éves lappot találtam közöttük, akiket koránt sem viselt meg az idő vas foga s akik nem-

A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTELLER EDE Nagyvárad,

Fő-utca,

(Úri Casinó-épület).

TELEFON 520.

angol divat férfiszabó-cég

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

mely angol szövetekből a legujabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít *ferfi-öltönyöket*, s minden e szakba vágó ruhaneműket. — Női costumöket valódi angol SZÜVETEK nagy választékban.

nem kézbesítendő. A lengyel katonák levelei lengyelül tökéletesen beszélő orosz tisztnek adandók elolvasás végett. A legénység közül azok, akiknél zsidóbetűs leveleket találnak, kegyetlen szigorral büntetendők. Ugyanígy járnak el azokkal szemben, akik levelezéseikben bármely más idegen nyelvet használnak.

Hogy a zsidó katonákhoz rokonaik, vagy más héber betűs levelet ne küldhessenek, határozatlan időközökben a legénység számára érkező összes küldemények, csomagok és ládák átkutatandók. E szempontból és a tisztaság szempontjából a legénység csizmáit, zsebeit és szennyesét is át kell vizsgálni. A kaszárnyák, vagy szállások szobaszögeleit, félreeső helyiségeit, padlását, szennyes ládákat egyaránt.

Az ily kutatásokat tiszték nélkül végezni tilos, ők felelősek a kutatásért. (Ami másképp azt jelenti, hogy a tisztéknek kell kotorászniuk a legénység szennyes ládáiban és zsebeiben.)

A csapatfőparancsnoknak kötelessége személyes meggyőződést szerezni a vizsgálatról. Az oroszországi szabadságolások különösen megszorítandók. A zsidókkal szemben különösebb szigorúságot kell e tekintetben is tanúsítani.

Egyes zsidó katonát nem lehet szabadságra bocsátani.

Ha a zsidók templomba mennek, csak tömegesen tehetik s a legidősebb köztük veszi át a vezényletet, de ő felelős valamennyinek visszatéréséért.

A Taisze hidjai.

Niucsvang, aug. 22. A Taisze-folyó a folytonos esőzések következtében hatalmasan megdagadt. Nagy területeket árasztott el, úgy hogy a hidverés illuzóriussá vált. A szárazság idején készült ponton-hidak egyikét-másikat játékszer módjára ragadták el a hullámok. Egy jelentés szerint az ötödik hegyi tüzérezred átvonulása alkalmával a hid leszakadt s vagy harmincz ágyu, sok ló, vagy 600 tüzér és 50 tiszt a habokba veszett. Azt beszélik, hogy Kurapatkin ily körülmények közt rászánta magát a döntő ütközetre, amelyek megkezdése esetleg csak órák kérdése.

Port-Arthur ostroma.

Csifu, aug. 22. A japánok ujjabb részt törtek a Drakonovij-erődök vonalán. Az elfoglalt pozíciókra villámgyorsasággal és rengeteg erőfeszítéssel előbb kisebb kaliberű ágyukat vontatnak fel, pár pillanat alatt főszerelik s

azzal lövik a menekülő vagy rohamot intéző orosz csapatokat. Ezalatt nehéz ostromágyukat vontatnak fel s ezekkel már magát a várat bombázzák. A tenger felől is szakadatlanul omlanak a bombák a városra és a várra.

Csingtau, aug. 22. A város helyzete siralmas. Egész utcaszorok ledöntve. Ejjelenként messze világít az égő város. A lakók elhagyták a várost s földalatti kamrákban laknak. Az Aranyhegyet is egészen megközelítették már a japán hadak. Más oldalon a Liaotesan előhegyről intéznek hatalmas csapásokat a várvédő seregre. Az a csifui hír, hogy a japánokat visszaverték, nem igaz.

A port-arthuri hajóhad.

Csifu, augusztus 22. A tegnapi borzalmas robbanások azt a hitet keltik, hogy a kikötőbe visszatért hajókat robbantják fel az oroszok. A Pallada nem sülyedt el, mint általában hitték, hanem szintén Port-Arthurba menekült vissza. Az ágyzás állandóan oly iszonyu bömbölést visz véghez, hogy még hat mérföldnyire Port-Arthurtól se hallják a hajókon egy-más szavát az emberek. Más oldalról azt a hírt hozzák, hogy a port-arthuri hajókat még nem robbantották fel, hanem ujjabb s utolsó kitörést kísérelnek meg, melynél valamennyi hajó egyenesen a japán zászlóshajónak fog rohanni, ha mindjárt egymással ütköznek is össze. Az így támadt zavart használják fel aztán menekülésre.

A mi nincs is.

Pétervár, aug. 22. Néhány lap jelentése, hogy a II. hajóraj e hó 16-án Kelet-Azsiába indult, nem nyer megerősítést. Ez a hajóraj még nem indult el és az sem áll, hogy a III. hajórajnak ma kellene indulnia. III. hajóraj egyáltalában nincs is.

Sanghai, augusztus 22. Egy japán torpedónaszád délután dél felől jövet teljes gőzzel elhaladt Vusung mellett, követve a »Chanbey« amerikai torpedónaszádrömbölő által és horgonyt vetett ama dock mellett, amelyben az »Aszkold« czirkáló van. A Chanbey« csakhamar harcckésztségbe helyezte magát és a dock és a japán torpedónaszád között vetett horgonyt. A taotáj táviratilag kérte, hogy egy kínai czirkálónak és két amerikai torpedónaszádrömbölőnek adjanak parancsot, hogy álljanak készen. Kína semlegességének megővésére. Az ideérkezett Haping gőzös jelenti, hogy tegnap Gützlaf-sziget magasságában egy japán hajórajt lá-

tott elfedett lámpákkal. Az orosz konzul határozottan megtagadta, hogy parancsot adjon arra, hogy az Askold és a Gromoboj elinduljon. A taotáj közölte az amerikai konzullal, hogy az idegen telepítvényeket nem védelmezheti.

Port-Arthur kiéheztetése

Budapest, aug. 22. (Saját tud. táv.) Londonból jelentik: A japánok támadása nem sikerült. Hírlik, hogy a japánok elhatározták, hogy ha három nap alatt nem veszik be Port-Arthurt, a kiéheztetéshez folyamodnak, és szorosabbra vonják a blokádot a vár körül.

Megsérült hajók.

Budapest, aug. 22. (Saj. tud. táv.) Uchtomszky herceg jelentése szerint a 10-iki tengeri csatában a Retvizánt tizenegy gránát érte, a Pallada meg 15 léket kapott.

Megáradt folyó.

Budapest, aug. 22. (Saját tud. táv.) Londonból táviratozzák: a Liao-folyó kiáradt. Az oroszok kénytelenek így Mukdenbe visszavonulni, ahol elsáncolják magukat. A megáradt folyó sok hidat elvitt.

UJDONSAGOK.

* **Szent István napja.** Dicső emléktű első szent királyunk emlékeztetést hálás kegyelettel tiltta meg az ország népe. Nagyváradon a I. szert. szökecsyházban tünepélyes istentisztelet volt. A templom minden zuga megtelt ájtatos közönséggel. Az első padosokat az előkelőségek foglalták el élőkön **Beöthy** László főispánnal, a vármegyei és városi főbb tisztviselőkkel; képviselve voltak továbbá a kir. tábla, kir. törvényszék, a főgyimn. és főreáliskola tanári kara az igazgatókkal stb.; az előkelőségek közül többen díszmagyarban voltak. Megjelent továbbá a templomban a közös és honvéd csá-

csak hogy kitűnően látnak és hallanak, hanem mozdulatuk is igen fürge. Pedig az orvosnak talán hírért sem hallották.

Habár a lap vasárnap munkához nem nyulna, de egész héten át folyvást dolgozik. Még ha kunyhójában ül is, örökösen foglalkozik valamivel.

Kunyhójának belseje valóságos asztalosműhelynek mondható. A lapp nők pedig nemcsak hogy bocskort vagy egyebet varrnak a gyermekek számára, hanem még más, inkább férfiaknak való munkát is végeznek. Így például, midőn más ut hiányában csónakon kellett tovább haladnom, a Tana folyón két lapp nő vállalkozott arra, hogy Polmaktól Skipagorréig levisznek csónakon a Tana folyón. S a körülbelül 6 méter hosszú s 1 méter széles csónakot bámulatos ügyességgel és gyorsasággal hajtották 32 kilométer távolságra, a különben igen lassan folyó Tana vizén.

Az utazás különben itt a lappok földjén roppant nehéz dolog. En, aki a lappok életmódjának alapos megismerhetése végett mindenütt gyalog utaztam, roppant akadályoknak néztem elébe.

Eltekintve a szunyogoktól, amelyek sáska módjára lepik el az utast s amelyekkel örökös harcban kell állani az embernek, alig találhat még emberi lakást is. A Tana folyó mentén egymástól roppant távolságra fekvő falvak között egyet sem találtam, melyben 8 kunyhónál több lett volna. Sőt megtörténik,

hogy az ember egész nap utazik anélkül, hogy élő lényt láthatna.

Ha pedig az utas be-bevetődik egy-egy kis faluba, bámulattal és rémülettel tekintenek reá. Egy napon, midőn Polmak és Utsjoki között, szakadó esőben nyitott esernyőmmel egyik kunyhónak tartottam, egy épen a kunyhóból kijövő lapp gyermek félig ijedt arccal, félig meg örömmel kiáltotta be lapp nyelven a kunyhónak nyitott ablakán: »Jertek csak ki hamar, s nézzétek mi jön itt!«

Ily dolgok tapasztalásai mellett, nagyon is meglepi az utazót az a nagy haladás, melyet eddig a lappok a kultura terén elértek. A norvég kormány érdeme, hogy a Norvégia legészakibb részén lakó lappok haladásáról így gondoskodik.

Nem találtam olyan lapp kunyhót, amelyben a biblia és zsoltaár a polczon ne volna. A fiatalabb generáció a norvég nyelvben is eléggé jártas, olvasni és írni pedig csak a legöregebbek nem tudnak közöttük.

Sőt ami bámulatra méltó haladásra mutat, két hírlapjuk is keletkezett az ujjabb időkben. Nincs olyan lapp kunyhó, amelyben a »Nuorttanaste« (Észak csillaga) vagy vagy a »Sagai Muittalaegje« (Hirmondó) az asztalon ne volna.

Igaz ugyan, hogy e lapok havonként csak egyszer jelennek meg s tartalmuk jó részben a biblia egyes fejezeteinek magyarázataiból szokott állani, de ezenkívül a legfontosabb po-

litikai eseményekről is tájékozást szereznek belőlük.

Azonban bármily értelmeseknek mondhatók is a lappok, de azért sem a régi időkől, sem származásukról semmit nem tudnak. Törredékes meséik, — a melyeknek hőse rendszeren valamely óriás — igen kevés világot vetnek származásukra. Ugy látszik, hogy meséik és mondáik nagy része, talán a keresztény vallás felvételekor, épen úgy mint nálunk, lassan-lassan feledésbe mentek. Azonkívül az öregek nem is igen szeretnek mesélni. Akárhányat kértem, hogy meséljen valamit, mind azt felelte: »Im diede« (Nem tudok.) Ugy hogy azon meséket, amelyeket sikerült összegyűjtenem, valamelyik lapp gyermek mondta el előttem, aki nagyon örült annak, hogy egy-egy mese elmondásáért pénzt kaphatott tőlem. Nagy nehezen egy öreg embert is sikerült rávennem, hogy meséljen valamit az óriásról, de midőn egyszer nem értettem meg jól s arra kértem, hogy mondja el még egyszer, akkorát kiáltott melletttem, hogy még a fülem is zugott belé. Nyilván azt hihette, hogy süket vagyok. Fel is állott tüstént s a faképnél hagyott. Egyik-másik nő pedig csak úgy sikerült rávennem a mesemondásra, ha előbb megígérttem nekik, hogy lefotografálom. Saját arczképeiknek láthatása mindennél jobban bizelgett nekik. Hiába, a nő az északi Jeges-tenger partján is nő marad, ha mindjárt lapp nő is.

patok tisztikara, diszben, *Steinsberg Mór* altábornagy vezetése alatt. A főspí diszben érkező dr. *Samrecsényi Pál* püspököt a papság fogadta. Az ünnepélyes szent misét a megyés püspök tartotta, dr. *Halász Gyula* szeminaryumi lelkiigazgató pedig remek hazafias szent beszédet mondott.

A fővárosba az ország minden részéből seregestől gyűlt össze a nép, hogy tanuja legyen a dicsőséges szent Jobb körülhordozásának. A budai szent István kápolnában a hivatalos személyiségek jelenlétében a hercegprímás megbízásából *Kohl Medárd* dr. püspök végezte az ünnepi szertartást. A körmenet a szent Jobb példás rendben folyt le. A Mátyás templomban a körmenet megérkezése után *Robitzek* Ferencz nagymarosi esperes-plébános mondott remek, mindvégig hazafini lendületű szentbeszédet. Prédikáció után *Kohl Medárd* püspök potifikálta a nagymisét. Ezután a szent Jobbot visszavitték a Szent István kápolnába.

* **A német Katholikus nagygyűlés.** A Regensburgban megtartott kath. nagygyűlésnek több érdekes momentuma volt. Az üdvözlő beszéd alatt megjelent *Schiedler*, a centrum vezetője, majd *Dwornik*, Zára érseke, a kit a tízezer főnyi gyülekezet viharos óváciával fogadott. Feltűnést keltett *Loewenstein* herceg beszéde *Preisnig* gróf ellen, a ki a bajor centrum magatartása miatt lemondott a gyűlésen való részvételtől. Feltűnést keltett végül, hogy a diszmenetben, melyben háromszáz egyesület vett részt, feltűnően nagy volt a franciaül beszélő elzásziak száma. Ehhez a gyűlést rendező bizottság azt a magyarázatot fűzte, hogy az elzásziaknak a középponthoz való hivatalos csatlakozásán dolgoznak és a legközelebbi gyűlést Strassburgban akarják megtartani. Magyarországból sokan jelentek meg Regensburgban tanulmányozni a német katolikusok példás szervezetét.

* **Uj katonai rang.** A kezelőisztek régi óhajta és jogos kívánsága teljesül, hogy a »Verordnungsblatt« legutóbbi száma a kezelőiszti pályát nyitotta meg nekik a kezelőiszthelyettesi rang kehozatalával. Ezzel a kezelőiszteknek is alkalmuk van kezelőisztekké lenni és így egyenranguk a többi hivatalnok és számtisztjelöltekkel.

* **Iskolatársak találkozója.** Lapunk szombati számában a nagyváradi kath. főgimnáziumban 45 évvel ezelőtti érettségizettek előre jelzett találkozója igen szépen sikerült. Öröm volt nézni, hogy az a szeretet, mely majd fél-századdal ezelőtti a tanulóifjakat fűzte össze, megmaradt mindvégig, sőt még melegebb kapcsolatot teremtett a szétszéledt iskolatársak között. A gondviselés egyik-másikat méltóságos urrá tette, a másik csak tekintetes maradt, de ők egymással szemben csak gyöngéden szerető jó barátok maradtak. A találkozóra szép számmal gyűltek egybe az egykori iskolatársak. A városháza egyik termében gyűltek össze, majd átvonultak a Szent László plébániai templomba, hol *Novotny S.* Alfonz gimnáziumi igazgató, kit erre felkértek, hálaadó szent misét mondott. Mise után lefényképeztették magukat, délelőtt pedig a Zöldfa-szállóban társas ebédre gyűltek egybe, melyen számos pohárköszöntőben szeretetteljes szavakban éltették egymást. Ebéd után kellemesen csevegtek el a diákveikről, az elválás óta történekről s végül a püspökfördői kirándulás után szétszéledtek abban a reményben, hogy öt év múlva ismét találkoznak.

* **Tisztelgés az új felügyelőnél.** A napokban irtuk, hogy a pénzügyminiszter *Liszkay Kálmán* pénzügyi felügyelőnek végleges minőségben kinevezte. A kerület összes biztosai és szemléselei vasárnap összegyűltek Nagyváradon s tisztelegtek az új felügyelő előtt *Liszkay Kálmán* szívélyesen fogadta a tisztelgőket s megköszönte az üdvözlést. A tisztelgők közös lakomára gyűltek össze a tisztelgés után.

* **Nagy-Harsány pusztulása.** Kétségbeesett félelemmel veszünk hírt a sűrű egymásutánban pusztító borzalmas tüzekről, amelyek községeket hamvasztanak el s koldusbotra juttatják a szegény népezeireit. Biharmegye több községe pusztult már el közelebb az iszonyu szárazság miatt megátolhatatlanul terjedő tüzvészektől. Sályi, Körösszeg után most **Nagy-Harsány** pusztulásáról értesülünk. Ebben a szerencsétlen községben pár évvel ezelőtt már iszonyu pusztulást okozott a tűz. Több mint 40 ház elégett, az összes melléképületekkel, ingóságokkal. A tűz tovább terjedését a Nagyváradról kivonult tűzoltók akadályozták meg. Most ismét elhamvasztotta a tűz a község egy részét. Tegnapi déltájban csapott fel a láng egy csomó takarmányból s pár perc alatt már égtek a körül levő házak. A szélben rémes gyorsasággal terjedt a tűz s a kétségbeesett lakosság tehetetlenül jajveszékelt az iszonyu pusztulást látva. A távolabb levő házak lakói igyekeztek jóságukat, butoraikat, terményeiket menteni. A községi jegyző a Körös szabályozó társulat telefonján jelentést tett az alispáni hivatalnak, és segítyt kért. A megyeházáról azonnal telefon jelentést tettek *Mező-Telegre*, dr. *Beöthy László* főispánhoz. *Keszthelyi Zoltán* megyei főjegyző délután 3 órakor távbeszélő útján tudatta a szomoru hírt Nagyvárad város polgármesteri hivatalával s a veszedelem elfojtására nagyváradi tűzoltók kiküldését kérte. *Gerő Armin* főkapitány közbejöttével *Mezey Mihály* tűzoltó főparancsnok azonnal kirendelt négy tűzoltót, kellő felszereléssel, szivattyúkkal. Délután 4 órakor egy szerkocsival már utban voltak a veszedelem színhelyére. Alkonyatig mint értesülünk, **36 ház, igen sok melléképület lett a tűz áldozata.** Azonkívül a szegény lakosság összes takarmánya, sok aprómarhája odaégett. A tűz még mindig ég s a nagyszélben nem tudják a terjedését megátolni. A szegény nép a legnagyobb nyomorba jutott a tűz pusztulása által.

* **Halál az ijedtségtől.** Vasárnap délután 3 órakor tűz támadt Monospetriben, *Gyubók Mihály* öreg gazda portáján. A hatvanöt éves ember annyira megijedt a kiütött tűz láttára, hogy menten összeesett és meghalt. Az orvosi vizsgálat szerint az aggastyánt szívészélhűdés érte.

* **A soproni kiállítás megnyitása.** Fényes ünnepséggel nyitották meg Sopronban szombaton délelőtt az ottani iparkiállítást, mely különösen a soproni iparkamara területének gyáripari fejlettségéről van hivatva bizonyosságot tenni Ennek a kamarának a területén különösen feltűnő lendületet vett a textilipar. A kiállításon juttat, selyem, gyapot, lenszövetek, gyapjupokrócok, himzettárak és sok más ipari czikk látható.

Topler Kálmán polgármester, a kiállítási el-

nöke, üdvözölte a kiállítás védnökét gróf Széchenyi Emil főispánt, aki beszédeben buzdította a kiállító iparosokat, hogy ne az államhatalomtól várják sorsuk javítását. Hanem saját munkás kezeikkel igyekezzenek utat törni. Szerényi József miniszteri tanácsos, Széchenyi István emlékére idézte fel akinek utóda gróf Széchenyi Emil és neje Hunyady Mária grófnő védnöksége alatt létesült a kiállítás, melyet megnyitottnak jelentett ki. A megnyitáson négy vármegye elöljárója volt jelen, köztük gróf Széchenyi Béla koronaőr, gróf Széchenyi Manó, Ernuszt József főispán, a kiállítás díszelnöke, az Országos Iparegyesület képviselőjében Gelléri Mór királyi tanácsos és mások. A beszédek elhangzása után a kiállítást tekintette meg a nagyközönség s a meghívott vendégek s a kiállított tárgyaknak ugyancsak erős konkurrenssal voltak a soproni ragyogóan szép asszonyok és leányok. Délután a kiállítás területén sikerült Szent István-ünnepet rendeztek. Tegnapi kezdődött Sopronban a kereskedelmi és iparkamarák VII. országos értekezlete s ugyancsak tegnap avatták fel a soproni kamara székházát.

* **A Pecze- és Aduna-patak rendezése.** Ezek óta huzódó fontos kérdés Nagyváradon a Pecze- és Aduna-patak rendezése. A nagyváradi kulturmérnöki hivatalnál most már annyira előkészítették az ügyet, hogy szeptember hó 5-én tárgyalást tartanak a város jövő fejlődésére annyira fontos ügyben. A kulturmérnöki hivatal ártirt Nagyvárad város tanácsához, hogy a tárgyalásra a város képviselőit küldje ki.

* **Tűz a Rimanóczy-füzesben.** Vasárnap délután nagy tűz volt Nagyvárad külterületén, a Rimanóczy Kálmán szállójának aljában, a városi vízvezetési telep mögött levő füzesben. Az óriási szárazságban meggyuladt a fákról lehullott száraz levél s ettől tüzet fogtak a bokrok, a kivágott fák törzsei. A tűz gyorsan terjedt a száraz avarban s mire a tűzoltók kivonultak, már nagy területet elborított a tűz. Pár órai nehéz munkával sikerült a tüzet eloltani.

* **Templomszentelés Zomborban.** Szent István napján szentelték fel Zomborban az új római katolikus s első nemzeti szent királyunkról elnevezett templomot, melyet még a múlt század közepén kezdtek építeni, de sokáig nem tudtak befejezni pénzhány miatt. A templom tornyok nélkül állott 35 évig és csak a nemrég elhunyt b. e. Császka érsek bőkezűsége tette lehetővé a templom teljes fölépítését. A templomot, mely a karmeliták rendjének van átadva, *Várossy Gyula* székesfejérvári püspök szentelte fel nagy ünnepességgel. Vasárnap pedig a püspök a bérmálás szentségét osztotta ki a jelentkezők között. Ez alkalommal *Széchenyi Jeno* nagyváradi lat. szert. apátkanonok mondotta a nagymisét.

* **Megzavart mulatság.** Allott a mulatság Piskolton. Hazta a cigány a ropogós nótákat s vidáman ropta a fiatalság a táncot. Egyszerre összeesik a banda egyik tagja, *Hamza János*, kifordult kezéből a hegedű vonószál, s ott vergődött kinos nyögéssel társai lábai előtt. Szivgörcsöket kapott s egy órahosszat tarott kihalás után meghalt.

* **A Kápolna-tér rendezése.** Szégyenletes és közegészségügyi tekintetből is veszélyes az a ronda állapot, amely a Teleky-utca melletti Kápolna-téren járó-kelő közönséget botránkoztatja. Most már a rendőrség is érdeklődik ezen piszok és személfészek iránt s megkereste a városi tanácsot, hogy a terület kitisztítását rendelje el s a terület baloldali részét keríttesse be s zárassa el. — Az újvárosi plébánia hivatal tudvalevőleg hajlandónak nyilatkozott a terület rendezésére és bekerítésére, de csak az esetben ha tulajdon- vagy szolgalmi jogot nyer e területre és ha a

bekerített részt zárva tartják, mert nyitott állapotban éppen olyan botrányos piszokfészek lesz, mint most. A városi tanács az elzárást azonban nem fogadta el. Most a rendőrség is kéri az elzárást, mert belátja, hogy enélkül nem lesz segítve a türethetlen állapotokon.

* **Ünnep Biharfüreden.** Kissé elkésve kaptuk, de érdemesnek tartjuk közölni a következő hírt, mely arról ad számot, hogyan ülték meg a király születésnapját Biharfüreden, mely *Radu* gör. kath. püspök tulajdona. Az ünnepről tudósítónk a következő: Már aug. 17-én számos tarackklövés jelezte az ünnep közeledtét. Az alkony beálltával tündérszépességben úszott a püspöki nyaraló, melynek ormán nagy nemzeti zászló lengett. A lépcsőház és verandán gyertyák fénye sugárzott vissza az alatta csobogó patak vizéből. — Másnap a biharfüredi kis kápolna harangjai hívogattak az ünnepélyes szentmisére, mit dr. *Radu* Demeter gör. kath. püspök ur ő méltósága fényes papi segédlettel tartott, amelyen résztvett a fürdő egész közönsége. A kiskápolna szorongásig megtelt. A hálaadó isteni tisztelet után, melynek áhítatosságát a kántor művészi éneke nagyban emelte, a fürdő férfi közönsége tisztelgett a püspöki nyaralóban, hol a püspök ur elragadó szeretetreméltósággal s leereszkedő nyájassággal fogadta és frissítőkkel vendégeltette meg a tisztelgők seregét. 1 órakor pedig fényes díszbéd volt, melyen a fürdő előkelő közönsége teljes számban részt vett, élén a püspökkel. A pazarul megrakott asztalokra az általános közkedveltségű Nyilasné szakács-művészetének összes remekait teremtette oda. A negyedik fogás után felállott a méltóságos Püspök ur és főpaphoz méltó szavakba foglaltan méltatta a nap jelentőségét — melyet a közönség állva hallgatott — és üritette poharát ő felségére. Dörgő éljenzés és taps követte az emelkedett beszédet. Az ebéd félénegykor ért véget, melyen résztvettek, a magas háziuron kívül dr. Hoványi Gyula jogakadémiai tanár, Platthy Miklós, Tamásfalvi Tury Ignác közjegyző, Venter Dezső ügyvéd, Nyisztor Adorján törv. bíró, Fodor N. esperes, dr. Fodor S. katonai főorvos, Vendler megyei főorvos, Urbányi Gyula cs. kir. százados, Varga csendőrfőhadnagy, Kaczvinszky Andor káptalani tiszti, Fábrián tanár, Tatár Zoltán igazgató főmérnök, Nagy Lajos ref. lelkes, Horthy Béla számtiszt, dr. Kemény Jenő orvos s számosan a gör. kath. papság köréből.

* **Báthory Ferencz utja.** A nagyvárad kerületi iskola jeles nyelvbüvár tanára *Báthory* Ferencz hosszabb hallgatás után most életjelt adott magáról. Ugyanis a lapp földi utjából már visszatérőben van a kiváló professzor s e hó 16-án Finnország egyik kis városába Iyväskyläbe érkezett. Eddig oly viszontagságos volt utja, hogy lehetetlen volt írnia, de innen felkeresett bennünket soraival, melyeket lapunk mai számának tárczarovatában találunk meg olvasóink.

* **Gazdatisztek értekezlete.** A nem okleveles gazdatisztek orsz. egyesülete megkezdte Nagyvárad városát, hogy vasárnap, aug. hó 28-án gazdatiszti értekezlet lesz Nagyváradon. Az értekezleten a földmívelésügyi miniszter által elrendelt gazdatiszti vizsgálatról és az 1904. XXVII. t.-cz. kiáltásba helyezett revisiójával foglalkoznak. Az egyesület felkérte Nagyvárad város tanácsát, hogy a városi székház közgyűlési termét bocsássa át az értekezlet megtartására.

* **A fürdés áldozata.** Ebben az irtóztató szárazságban szinte hihetetlen a hír, melyet b.-ujfalvi levelezőnk közöl lapunkkal. *Juhász* Péter 20 éves fiatal ember vasárnap délután fél négy órakor fürdés közben a Berettyóba fult. Ugy látszik, a szárazság dacára a Berettyó falánk örvényei még mindig veszedelmesek.

* **Gyanus árusító.** A nagyvásártéren tegnap délután egy gyanus alak egy szimplafeldű arany órát kínált eladásra. Bott György

rendőrellenőr előállította az illetőt, akinél egy Kántor Zsiga névre szóló valószínűleg lopott cselédkönyvet találtak, továbbá a női aranyórán kívül még egy arany gyűrűt is, egy különféle fehérneműekkel és ruhákkal zsufolt bőröndöt és egy töltött 12 mm. forgópisztolyt. Mivel kitért igazolni egyáltalán nem tudta, letartóztatták.

* **Lopás az első osztályu váróteremben.** Vakmerő lopást követett el valaki az elmúlt éjjel a nagyvárad állomás első osztályu várótermében. Dr. *Horváth* Akos fővárosi lakos, orvos, az éjjeli 2 óras gyorsvonattal Nagyváradra érkezett és Belényesbe szándékozván menni, az éjszakát az első osztályu váróteremben töltötte. Hajnalba bement az étterembe, hogy reggelizzék, hátrahagyott bőröndjét valaki ellopta. A bőröndben 9 darab takarékpénztári betétkönyvecske volt 4000 korona összértékben és körülbelül 100 koronát érő apróság. Az orvos azonnal bejelentette vesztését a rendőrségen, mely megindította a nyomozást s ez annyiban járt eddig sikerrel, hogy a bőröndöt tegnap délelőtt az Erzsébet ligetben megtalálták, a 9 darab betétkönyvecske benne volt. A többi holmit azonban a tolvaj elvitte. A nyomozás tovább folyik.

* **A milói Vénus.** Hazatért tehát öngyásága Siófokról. A férj ujonnan festette a lakást, képeket is vásárolt és vásárolt egy hamisítatlan antik szobrot: a milói Vénust. Ebben bizakodott a férj a legjobban. Gyönyörű szobor volt Mintha csak — mondották a férj barátai — mintha csak a Zala Gyuri faragta volna.

— Es mennyit adtál ezért a hölgyért? — kérdezte az asszony.

— Háromezer koronát.

— Kedves vagy, édesem. De ha adtál volna ezer koronával többet, kaptál volna olyan Vénust, akinek két keze van.

* **Garázda szélvész.** Az ideai kánikulának nyilván az az ambíciója, hogy emlétkünkben maradjon még akkor is, mikor már régen elmúlt. Tegnap este 6 óráig olyan hőség kintzott meg bennünket, szegény városbelieket, a milyen még az idén is kevés napon volt. Délután ugyan megredt az eső a város nyugati felén, de csak addig tartott, míg fellélegzett az ember. Estefelé aztán szennyes, téglaszintű felhők kezdtek tornyosolni napnyugat felől. Talán meghozza végre a várva-várt esőt? Hiu reménykedés! Egyszerre erős vihar támadt, végig separt a város locsolatlan utcáin, terein, felkavarta a port s aztán özönrel zudította vízszá a járókelők szemébe, arcába. Az emberek ijedten menekültek előre s ki hová tető alá jutni tudott, ott vonta meg magát a garázda szélvész haragja elől, mely tombolva czépedte a fákat, belekapaszkodott a kiálló czimertáblákba s oly éktelen dühvel czibálta azokat, hogy rémes nyikorgásuk messze elhatott a hirtelen elnéptelenedett utcákon. Végre neki rugaszkodott a felhők tömegének s úgy szétkergette őket, hogy fia se maradt. Erre aztán megjuházott kissé s most csendes rezignációval süvöltöz tovább s egykedvűen nézi, mint tolokodnak fel az égbe új felhők, a melyek talán elvégre megszánnak minket s egy jó esővel megörvendeztetnek.

* **Bosszút állott a rendőrön.** Bedenczky *Szakács* Zoltán helybeli illetőségű közművest *Basa* András rendőr két évvel ezelőtől jelentette holmi kihágás miatt és nevezett meg is büntették. Bedenczky *Szakács* ezért bosszút forralt és pénteken délelőtt, valamint este is megfenyegette az illető rendőrt. A fenyegetést csakhamar be is váltotta. Még az nap este 10 óra tájban a Baros-hidnál szolgálatban levő *Basa* András rendőrré késsel rátámadt *Szakács* és a vállába szurt. A rendőr kardot rántott, mire támadója megszaladt. A bosszúálló közművest a rendőrség letartóztatta és ellene az eljárást folyamatba tette.

* **Lopások a vásárban.** Bernát Juliánna nyűvedi földműves asszonyt tegnap délelőtt a Nagyvásártéren valaki kizsebelte. Zsebkezdőbe kötött 26 korona pénzt lopták el tőle. Ugyanezen időben ugyancsak a Nagypiac-téren Borza Flóra lessi földművestől miközben a vízvezetési kútnál vizet ivott, mellényéhez kötött pénzerszényét ellopták, a melyben szintén 26 korona volt.

Találtak 80 fillért. Atvehető Mendelényi Béla fogalmazónál a rendőrségen.

x **Szülők különös figyelmébe ajánljuk** az iskolai idényre szükséges cipőt, kalad fehérneműk beszerzése végett a *Fábry Testvérek* fő utcai üzletét felkeresni, hol a **csikkok rendkívüli olcsón beszerezhetők.** Bővebb felvilágosítást a czégnak Tárca alatti hirdetésé nyújt.

x **Szülők figyelmébe.** Az iskola idény küszöbén nagy gondot okoz a szülőknek, hogy hol szerezhetnek be gyermekeiknek olyan jó minőségű cipőt, kalapot, fehérneműt, olcsó tricót harisnyát, a mely bármely gyermek pajkoságával dacolva sokáig eltart. Jól jár a szülő a ki e czélból *Leitner Lázár* jóhírű régi nagykereskedő czéget keresi fel, mert ott nem csak a legjobbat, de a legolcsóbban is szerezheti a gyermeke kelengyét.

TANUGY.

Vizsgálatok és beiratás a tanítóképzőben.

A nagyvárad kir. r. kath. tanítóképzőben az 1904—5-ik tanévben a javítóvizsgálat 1904. szept. 5-én délelőtt; a fölvétel az I-ső osztályba 1904. szept. 5-én délután; a beiratás a II. és III. osztályban szept. 7-én; az ünnepélyes *Veni Sancte* szept. 8-án; a magántanulók osztályvizsgálata szept. 9. és 10-én tartatik meg.

Az I-ső osztályba oly éptestű növendékek vétetnek föl, kik 15 ik életévüket betöltötték, zenei hallással bírnak, a gymnasium, reál, vagy polgári iskola négy alsó osztályát elvégezték, avagy ily bizonyítvány hiányában az említett középiskolák 4 alsó osztály tananyagából fölvételi vizsgálatot állanak ki. A keresztlevel és védoltási bizonyítvány bemutatandó. Jóviseletű, szorgalmas, vagyontalan növendékek hónaponta 5 frt segélyben részesülnek. Minden növendék köteles magát hegedűvel ellátni.

Nagyvárad, 1904. aug. 23.

Az igazgatóság.

Beiratások a községi iskolákba.

Ertesítés. Nagyvárad város községi iskoláiban a jövő tanévi rendes beiratások szeptember 1—3-ig naponként d. e. 8—11 és d. u. 3—5 óráig; a javító-, pót-, felvételi és magánvizsgálatok szeptember 2. és 3-án délelőtt 11—12 óráig tartanak meg. — A rendes tanítás szeptember 5-én veszi kezdetét. Az évi tandíj 8, azaz nyolcz korona, melynek fele (4 korona) a beiratás alkalmával, a másik fele (4 korona) pedig február 1-én fizetendő. A tandíjon kívül beirattási és nyugdíjalaphozzájárulási díj czimén minden tanuló a beiratás alkalmával 80 fillért fizetni köteles. A 8, azaz nyolcz korona tandíj csak azon tanulóknak engedtetik el, kik szegénységüket az illetékes hatóság által kiállított szegénységi bizonyítvánnyal a beiratás alkalmával igazolják. A beiratás, illetőleg nyugdíjalap-hozzájárulási díj (80 fillér) fizetésének kötelezettsége alól az elemi iskola egyetlen növendéke sem menthető fel.

Az ismétlő leányiskola növendékei semmi nemű díjat nem fizetnek. Pótvizgára csak oly tanuló bocsájtának, kik orvosi bizonyítvánnyal igazolt betegség következtében nem nyertek a tanév végén osztályzatot; — javító vizsgálatra csak

azok, kik egy, legfeljebb két tantárgyból lettek elégtelennel (5) osztályozva.

A kétfőnél több tantárgyból elégtelen osztályzatú, valamint pót-, illetve javítóvizsgálatra a megjelölt napokon nem jelentkező, vagy azon megbukott tanulók osztályisméltésre utasítottak. A mulasztó szülők vagy gyámok a törvény értelmében megbírságotlathatnak.

Magánvizsgálat díja: a tan és egyéb iskolai díjon (8 kor. 80 fill) felül a helybeli illetőségűeknek 20 korona, a vidéki illetőségűeknek 30 korona.

Nagyvárad, 1904. aug. 19-én.

Az iskolaszék elnöksége.

TAVIRATOK.

A pápa és a kath. ujságírók.

Budapest, aug. 22. (Saját tud. táv.) X. Pius velencei patriárka korában maga is sokat küzdött tollal a liberális és a radikális áramlatok ellen. Legutóbb a német katolikus ujságírókat fogadta kihallgatáson, s hosszasan elbeszélgetett velök. Többek közt ezt mondta: »Nincsen magasabb hivatás, mint az ujságíróké, akik önértelenül szolgálják az igazság ügyét«. A kihallgatás végén áldását adta az ujságírókra.

Bánffy Kecskeméten.

Kecskemét, aug. 22. (Saj. tud. táv.) Bánffy Dezső báró szeptember elején városunkba jő, hogy részt vegyen az új párt megalakulásában.

Kegyelmet nyert huszárok.

Lemberg, aug. 22. (Saját tud. táv.) A király megkegyelmezett az itt állomásozó 12. huszárezred azon 21 legényének, kik a visszatartás alkalmával fellázdáltak.

A kegyelmet nyert hadfiak már utban vannak haza Nagy-Kikindára.

A csehországi hadgyakorlatok.

Prága, aug. 22. (Saj. tud. táv.) A csehországi hadgyakorlatokon Lobkovitz herceg hadtestparancsnok és Ferencz Ferdinánd trónörökös lesznek az egymással szemben álló hadtestek főparancsnokai.

Harcias beszéd.

Plombieres, aug. 22. Méline, a régi harcosok egyesületének gyűlésén beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy ez az egyesület élő tiltakozás az új iskola ellen, mely megkísérli megbuktatni azokat az elveket, amelyeken a hazaszeretet nyugszik. Méline megáfalta az internacionalista jelszavakat, melyeket veszedelmes álmoknak mondott. A valóság nem hasonlít ahhoz az exaltált nemzeti hazafisághoz, amely napról-napra személyesebbé és exkluzivábbá vált.

Nagy nemzetek, mint Anglia és az Egyesült-Államok, melyek hosszú időn át megvetették az erőszak győzelmét, ma nem riadnak vissza semmi áldozattól, hogy harcoképességüket emeljék.

Taoulouk kell Oroszország példájából, mely határozottan a békét akarta. Miklós csár mindent megtett, hogy a háborút elkerülje.

Minden koncessziót megtett, de mindez hiába való volt, mert Japán háborút akart.

Ma Oroszországnak a legrendkívülbb erőfeszítéseket kell tenni, hogy tulságos bizakodásának következményeit jóvátegye és ha nem rendelkeznek a hősiesség és a hazafias türelem valóságos kincseivel, a melyek biztosítékai a győzelemnek, úgy aggódnunk kellene a győzelemért. Méline emlékeztet az 1870-iki megrendítő tragédiára. Akkor nem hittek a háboruban. Azt mondták, hogy a császárság a béke és éppen ez az optimisztikus formula volt az, a melynek hatása alatt a plebiszcitum napján oly sok igent dobtak az urnákba, mert a béke zálogának tartották a császárságot, mely Franciaországot e borzasztó év szerencsétlenségéhez vezette. A régi harcosok dolga, hogy emlékeztessék a fiatalabb nemzedékeket és győzők meg arról, hogy a legjobb eszköze a háboru elkerülésének abban áll, hogy mindenkor készen álljunk azt megvívni. Méline beszédét élénk tetszéssel fogadták.

A sztrájkolók harca.

New-York, aug. 22. Chicagóban ezer sztrájkoló megtámadta a sztrájkőröket. Lővéseket váltottak, miközben egy embert megöltek és kilenczet súlyosan megsebesítettek.

Nagy tűz Páris mellett.

Páris, aug. 22. (Saját tud. távirata.) A Matinnak jelentik Fontainebleauból: Tegnep este a bellecroixi erdőben újabb tűz ütött ki, a mely elterjedéssel fenyeget.

A Balkánról.

Konstantinápoly, aug. 22. Török részről megígérték, hogy a macedóniai egyházi és iskolaügyekre vonatkozó bolgár panaszokat megvizsgálják és lehetőleg figyelembe veszik. Az ipeki helyőrséget, mely csak egy zászlóaljából áll tekintettel az albánok közt mutatkozó hangulatra, megerősítik.

Pusztító ciklon.

Frankfurt, aug. 22. (Saj. tud. táv.) Mint a Frankfurter Zeitung New-Yorkból értesül, aug. 21-én St.-Paulban és Mineapolisban egy ciklon által számos ember életét veszítette vagy megsebesült. Az anyagi kárt 2 millió dollárra teszik. A Tivoli és az Empire-színház elpusztult. A Missziszippin át vezető hid járhatatlan, A katolikus árvaház elpusztult, mely alkalommal 25 gyermek megsérült.

NYILTTÉR.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazokat a jó barátokat, barátinókat és ismerősöket, kik szeretett és felejtetlen gyermekünk, megboldogult Izabella leányunk végtiszteletében résztvenni és mély-séges fájdalmunk enyhítéséhez hozzájárulni szivesek voltak, kérjük, fogadják ez uton hálás köszönetünket.

Poltovszky István
és családja.

Iskolai idényre!

Kitünő minőségű gyermek, leány és fiu CZIPŐK óriási választékban

feltünő olcsó árak mellett csak

Aranyi Albert

czipőáruházában szerzetők be
Nagyvárad, Fő-utca (Oláry mellett.)

Női és férfi LISSÉ CZIPŐK már 9 kor.-ért is kaphatók.

A világhírű KOBRAK-féle budapesti kézimunka czipők egyedüli raktára

Kérem a pontos címre figyelni

Telefonszám 512.

REGÉNYCSARNOK.

A brixtoni rejtély.

— Bűnügyi regény. —

Írta: A. C. D. (Angolból.)

40

De szivesen hallgatta őt Lucy is, mert a fiatal Jefferson sok érdekes dolgot, kalandot tudott mesélni arról, hogy mi történt ik Kaliforniában, ahol akkor tájban érte tetőfokát az aranyláz. Ő maga is volt aranyász, utmutató, csordás, kalmár és vadász...

John Ferrier csakhamar nagyon megszerette a bátor, egyenes szívű fiatalembert és sokszor dicsérte Lucy előtt, ha maguk voltak. A fiatal leány hallgatott ilyenkor, de vérpiros arca, libegő kiejtés és ragyogó szemei elárulták, hogy nem közömbösen hallgatja a dicséretet... A rövidlátó nevelőpapa nem vette észre ezt, valamint sok egyéb változást se, amelyen Lucy átment; de a fiatal Jefferson megsejtette, vagyis inkább megérte, hogy Lucy szereti őt.

Egy regény vágtatva jött az uton és megállt a ház előtt. Lucy épen az ajtóban állt és kiment hozzá Jefferson leugrott a lováról s megfogván a leány két kezét, gyöngéden így szólt

— Elmegyek, Lucy... Nem kérem arra, hogy jöjjen velem most, de eljön-e velem akkor, ha majd megint visszajövök?

— S mikor lesz az? — kérdezte a leány, mélyen elpirulva és mosolyogva.

— Legelőbb két hónap múlva. Akkor megkérem őt, kedvesem... Nincs senki, aki elválaszthatna bennünket.

— Hát apám? — kérdezte Lucy lesütve a szemét.

— Belegyezett, ha a bányák jól sikerülnek. Ettől pedig nem félek.

— Oh, ha apám és ön már megegyeztek, akkor már nincs mit mondanom, — suttogta Lucy és odahajotta fejét Jefferson széles mellére.

— Köszönöm, édesem! — szólt halkán a fiatalember s lehajolva, megcókolta a leányt. — Ezt hát elvégeztük... Most pedig jó lesz, ha rögtön indulok. Mégel tovább maradok, annál nehezebb lesz a várás... Pedig várnak rám a völgy-torokban... Isten veled, édes angyalom!... Két hónap múlva ismét itt leszek...

Hirtelen felugrott lovára és elvágtatott. Hátra se nézett, nehogy kísértésbe essék és visszaforduljon... A leány pedig ott állt a kerítésnél és sokáig, nagyon sokáig utána nézett. S mikor Jefferson eltűnt az ut kanyarulatánál, akkor visszament a házba és egész Utahban nem volt nála boldogabb leány.

III. FEJEZET

John Ferrier beszélgetése a prófétával.

Három hét telt el, amióta Jefferson Hope és társai elutaztak a Nagy-Sóstó-Városból. John Ferrier elszorult szívvel gondolt a fiatalember visszatérésére, mert tudta, hogy akkor elveszti Lucyt, aki egyetlen öröme és boldogsága volt. De a leány vidám, boldog arca kibékítette ezzel is, — ha a fiatalok szeretik egymást, ő nem fogja utját állni boldogságuknak.

John Ferrier különben is régen elhatározta már, hogy Lucyt semmi szín alatt sem fogja mormon férfibe nőül adni. Az ily házasságot nem is tartotta házasságnak, hanem becstelenségnek és gyalázatnak. Ezt a véleményét ugyan sohse mondta el senkinek, mert könnyen veszedelmessé válhatott volna reá nézve, de lelke mélyén annál szilárdabban ragaszkodott hozzá.

A mormonok fanatizmusa abban az időtájtban igazi vallásos őrvongássá fajult. Jaj volt annak, aki bármily módon kifogásolta, vitatni merete, vagy éppen czáfogatta a szekta hitágazatait! Az üldözöttekből üldözők lettek és nem a sevillai inkuizició, sem a német Vehmgericht, sem az olaszországi titkos szövetségek nem voltak oly rettenetesek, hatalmasak és kegyetlenek, mint az a rémuralom, mely sötét felhőként libegett Utah állam fölött.

Ez a láthatatlan, csak szörnyű működésében tapasztalható rejtélyes, megtorló hatalom mindent tudott és mindenható volt, bár soha senki se látta színéről-színre. Aki fölemelte szavát az Egyház ellen, előbb-utóbb nyomtalanul eltűnt; senki se tudta, hová lett, mi lett belőle, de azért rejtélyes eltűnése a megtorló hatalom erejét, mindenhatóságát bizonyította.

Ez a titokzatos hatalom ott libegett mindenki feje fölött s mint villám csapott le az áldozatra, egy-egy meggondolatlanul kiejtett szóért, elhamarkodott cselekedetért... De nem csupán a vallás elleni vétkek megtorlására szorított. Idővel mikor a meglelt leányok és asszonyok száma csökkent a férfi-lakosság számarányához képest, különös hírek, borzalmas történetek jártak szájról-szájra mindenfelé... Egyes bevándorló családok férfi tagjait az utolsó csecsemőig legyilkolták, egész vidékeket fölégették, kiraboltak, elpusztítottak... s egyidejűleg új nők jelentek meg a Vének háremeiben, s ezek a nők sápadtak voltak, arcukon a könyvek, a kiállott szenvedések és borzalom nyomai látszottak...

(Folyt. köv.)

KOZGAZDASAG.

Fatenyésztési jutalomdíjak kiosztása megyénkben. Hazai gyümölcsfatenyésztésünk föllendítése érdekében a magyar földhitelintézet évenként mintegy 5000 K-t ajánl fel a földművelésügyi kormányzatnak olyan fatenyésztők megjutalmazására, kik a gyümölcstermelés, fanemesítés és ápolás körül a legnagyobb eredményeket tudják felmutatni az országban.

Ebből az összegből a földművelésügyi minisztérium 21 jutalmat alakít, az első 600 koronás, van aztán két 400 koronás, a többi 200 koronás. Akiket aztán érdemeseknek állapított meg, azoknak megfelelő ünneppésséggel a földművelésügyi m. kir. miniszter adományozta kinttötöl oklevél kíséretében átadatja a megjutalmazásukra szánt díjat.

Az idén két biharmegyei gyümölcsfatenyésztő is helyet foglal a jutalomra érdemesek díszes sorában: az egyik Geher Lajos gazd. ism. iskolai szaktanító Derecskén; a másik Szabó Sámuel gör. kath. tanító Vasadon.

Geher Lajosnak a jutalmat és oklevelet

Szemes Imre, a megye II-od tanfelügyelője a megyei h. m. kir. gazdasági szaktanár jelenlétében Derecskén folyó hó 20-án, Szabó Sámuelnek pedig Vasadon 21-én nyújtotta át ünnepelesen, mindkét alkalommal nagyon szép számn közönség jelenléte mellett.

Igazán örvendünk a komoly és becsületes munkálkodás érdemének illetően jutaimán, s hön öhajtuk, bár példájukon meanel többen felbuzdulván a bihari népet is kioktatnák és kitartó energiával rászoktatnák a gazdálkodásnak eme jól jövedelmező ágára. Megyénkben nagyon hálás a tér a gyümölcsfatenyésztés felkarolására és a népre nagyon is ráférne, hogy megismerje, megkedvelje ezt a nagyon is kifizető foglalkozást.

Határidők.

Budapest, aug. 22.

Buza áprilisra	— — — — —	10.92
Buza október	— — — — —	10.69
Tengeri	— — — — —	7.56
Rozs okt.	— — — — —	8.28
Zab ápr.	— — — — —	7.36
Káposzta, repce, aug.	— — — — —	—

Hivatalos árfolyamok

budapesti áru- és értéktőzsdén 1904. aug. 22-én.

Osztrák hitel	— — — — —	685.50
Magyar hitel	— — — — —	749.50
Allmvasut	— — — — —	694.—
Rimamurányi	— — — — —	488.—
Magyar jelzálog	— — — — —	585.25
Salgótarjáni	— — — — —	—
Wagon-kölcsön	— — — — —	—

Értéktőzsde.

Budapest, aug. 22.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	119.10
Magyar koronajárdék	— — — — —	97.15
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4%	— — — — —	8875
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — — —	—
Magyar keleti vasuti államkövénny 1876-ból	— — — — —	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — — —	97.75
Italmérsi jog megváltási kötvény	— — — — —	98.50
Horváth szlavon földtehermentési kövénny	— — — — —	2.06
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	— — — — —	1.61
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	— — — — —	.99
Osztrák járdék papirban	— — — — —	1.00
Osztrák járdék papirban	— — — — —	1.19
Osztrák járdék aranyban	— — — — —	.99
Osztrák korona járdék	— — — — —	1.58
Osztrák államsorsjegyek	— — — — —	160 0
Osztrák magyarban részvény	— — — — —	175.6
Magyar hitelbankrészvény	— — — — —	64.75
Osztrák hitelintézet részvény	— — — — —	63.50
Párisi vista	— — — — —	6.81
29 frankos arany (Napoleon'dor)	— — — — —	19.03
Németbirodalmi márka	— — — — —	117.12
Londoni vista	— — — — —	64.75
20 márkás arany	— — — — —	754.50

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Eladó gázmotor.

Egy jókarban levő, jelenleg is működő 2 lóerejű

gázmotor

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Guzmann Ferencz bádogos-mester

Nagy-Körös-utca 8. sz. (Mertz-ház.)

Elvállal:

légszesz-, vízvezeték-berendezéseket, csatornázásokat.

Fürdőszobákat és angol clostettek készítését.

Mindennemű bádogos munkálatokhoz, terveket és költségvetéseket díjtalanul készítek.

Háza k jókarban tartási vállalata.

Telephonszám: 448.

Kiadó ujonan épült modern utczai lakások.

Hármas és Damjanich utczai saroktelken ujonan épülő egyemeletes házban f. évi november hó 1-től több modern családi és garcon lakás kiadó.

Tervek az épülő házzal szemben levő építési irodában megtekinthetők, a hol valamint Mayr Sándor háztulajdonosnál a feltételek megudhatók.

„Amerikai Áruház“

Nagyvárad,

Olaszi, Fő-utca, «Bazár»-épület.

Sehol oly olcsón nem lehet beszerezni az összes

iskolai idényre

szükséges fiu ésleány fehér és szines ruhára valókat, valamint a legjobb minőségű harisnyát, mint az

Amerikai Áruházban.

Hirdetések felvétetnek

a legjutányosabb árban e lap kiadóhivatalában.

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

Ezelőtt REISZ és PORJESZ.

Május elsejétől fogva

Szent László-tér, a holdas templom mellett.

Saját készítésű elegáns asztalos
és kárpitos**BUTOROK**modern stílusban, gazdag választékban,
gyárban.*Szolid, szabott árak!*

A

„Nagyvárad Hítelbank Részvénytársaság“

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi
időtartamra a legolcsóbb kamatláb
és a legelőnyösebb feltételek mellett**törlesztéses
jelzálogkölcsonöket
nyújt,**melyeket a legrövidebb idő alatt fo-
lyósít. Kölcsonkérő részről hiteles
telekkönyvi kivonat, kataszteri bir-tokiv és esetleg községi becsü-bizo-
nyítvány mutatandó be. Drágább
kamatozású kölcsonöket bélyeg- és
illetékmentesen convertál.Elfogad betéteket könyvecskékre és folyó
számlára:6 hóig elhelyezett **5%-os** kamatot
összeg után fizet.Előnyös feltételek mellett leszámítol
váltókat.Értékpapírok, ékszerek és terményekre
előleget ad.**Az igazgatóság.**

789

Uj üzlet!

Szolid és pontos kiszolgálás!

A legdivatosabb francia delainek, batisztok,
legjobb mosó kartonok, 140 cztm. széles fekete és tegethof
lüsterek, napernyők, legolcsóbban csak**Kertész Sándornál** szerezhetők be,

NAGYVÁRAD, Zöldfa-utca, (Heimann Lipót és Társa céggel szemben.)

Szolid és pontos kiszolgálás!

Uj üzlet!

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáca-utca 3. szám

Művekfolyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.**Elvállal és készít:**izléses kivitelben
mindennemű**nyomdai munkákat**

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,**gyászlapok**stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.**A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok****raktára.**

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.